

12-10-2019

MODEL OF SPECIAL COMPLETE TECHNOLOGY IN TECHNICS

Oybek Olimovich Daminov

Tashkent State Technical University Acting Associate Professor of the Department "Energy Machine Building and Vocational Education"

Follow this and additional works at: <https://uzjournals.edu.uz/namdu>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

Daminov, Oybek Olimovich (2019) "MODEL OF SPECIAL COMPLETE TECHNOLOGY IN TECHNICS," *Scientific Bulletin of Namangan State University*. Vol. 1 : Iss. 12 , Article 49.

Available at: <https://uzjournals.edu.uz/namdu/vol1/iss12/49>

This Article is brought to you for free and open access by 2030 Uzbekistan Research Online. It has been accepted for inclusion in Scientific Bulletin of Namangan State University by an authorized editor of 2030 Uzbekistan Research Online. For more information, please contact sh.erkinov@edu.uz.

MODEL OF SPECIAL COMPLETE TECHNOLOGY IN TECHNICS

Cover Page Footnote

???????

Erratum

???????

ISSN:2181-0427

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**НАМАНГАН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
ИЛМИЙ АХБОРОТНОМАСИ**

**НАУЧНЫЙ ВЕСТНИК НАМАНГАНСКОГО
ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА**

2019 йил 12 сон

ТЕХНИКА ЙЎНАЛИШИДАГИ МУТАХАССИС КОМПЕТЕНТЛИГИНИНГ МОДЕЛИ

Даминов Ойбек Олимович

Тошкент давлат техника университети

“Энергия машинасозлиги ва касб таълими” кафедраси доценти в.в.б.

Аннотация. Мақолада бўлажак касбий фаолиятни белгилашга мўлжалланган техника йўналишидаги мутахассис компетентлигининг модели таклиф этилган. Бунда моделлашнинг асосий предметига қараб мутахассиснинг иккита модели – мутахассис фаолиятининг модели ва мутахассис шахсининг моделидан фойдаланиш мақсадга мувофиқлиги асосланган; мутахассиснинг (субъектнинг) компетентлик модели педагогик жараённинг субъект хусусияти ва предмет жабҳасини акс эттирувчи мураккаб тизим – тўрт асосий элементлардан ташкил топган композиция сифатида қабул қилинган.

Таянч сўзлар: касбий фаолият, мутахассис компетентлиги, модел, мутахассис фаолиятининг модели, мутахассис шахсининг модели.

МОДЕЛЬ КОМПЕТЕНТНОСТИ СПЕЦИАЛИСТА В ТЕХНИЧЕСКОМ НАПРАВЛЕНИИ

Даминов Ойбек Олимович

Ташкентский государственный технический университет

И.о. доцента кафедры «Энергетическое машиностроение и профессиональное образование»

Аннотация. В статье предложена модель компетентности специалиста технического направления предназначенный для определения будущей профессиональной деятельности. В ней в зависимости от предмета моделирования обоснована целесообразность использования двух моделей – модель деятельности специалиста и модель личности специалиста; модель компетентности специалиста (субъекта) рассмотрен как сложная система, композиция состоящая из четырёх основных элементов, отражающая субъективные свойства и предметную область педагогического процесса.

Ключевые слова: профессиональная деятельность, компетентность специалиста, модель, модель деятельности специалиста, модель личности специалиста.

MODEL OF SPECIAL COMPLETE TECHNOLOGY IN TECHNICS

Daminov Oybek Olimovich

Tashkent State Technical University

Acting Associate Professor of the Department "Energy Machine Building and Vocational Education"

Abstract. In article the model of competence of the expert of the technical direction intended for definition of future professional activity is offered. In it depending on a subject of modeling the expediency of use of two models—model of activity of the expert and model of the identity of the

expert is proved; model of competence of the expert (subject) it is considered as the complex system, composition consisting of four basic elements, reflecting subjective properties and subject domain of pedagogical process.

Key words: *professional activity, competence of a specialist, model, model of a specialist's activity, model of a specialist's personality.*

Ўқитиш мазмунида ва мутахассис компетентлигининг шаклланишида назарий билимларни амалий малакалар билан бирлаштириш, муҳандислик ишини фан ва техниканинг турли жабҳаларидаги билим ва тажрибалар билан бирлаштириш кўникмасини эгаллашга муҳим ўрин ажратилади.

Билимларнинг роли ортиб бориши, информацион-коммуникацион технологиялардаги революция, глобал меҳнат бозорининг шаклланиши билан боғлиқ бўлган иқтисодиётдаги принципиал ўзгаришлар ҳамда ижтимоий-иқтисодий ўзгаришлар мутахассисларни тайёрлаш сифатига ва уларнинг компетентлигига янги талаблар қўймоқда, бу эса мутахассис моделини тузиш заруратини шартламоқда.

Бугунги кунда педагогик назария ва амалиётда мутахассиснинг турли моделларини тузишнинг ҳар хил методларидан фойдаланилмоқда [1, 2, 3, 4]. Охириги йилларда касбий таълим назарияси ва методикасида мутахассис моделини ишлаб чиқиш тенденцияси кузатилмоқда, улар бўлажак касбий фаолиятни белгилашга мўлжалланган.

Моделлашнинг асосий предметига қараб мутахассиснинг иккита моделдан фойдаланилади:

- *мутахассис фаолиятининг модели* у касбий фаолият турларини, касбий фаолият жабҳаси ва структурасини, касбий фаолият вазиятлари ва уларни ечиш усулларини, жумладан намунавий касбий масалалар ва вазифаларни, касбий қийинчиликларни, намунавий ташкилотлар ва иш жойларини баён этади;

- *мутахассис шахсининг модели* ходимнинг зарур бўлган шахсий сифатлари ва хусусиятларини ўзига қамровчи ҳамда унинг ишлаб чиқариш жабҳасида вужудга келадиган масалалар муваффақиятли ечилишини таъминловчи сифатларининг мажмуини, жумладан мустақил ўқишга ва мустақил ривожланишга бўлган қобилиятини баён этади.

Маълумки, касбий фаолиятнинг ҳар бир тури мутахассисдан мос билимлар, маҳоратлар, кўникмалар ҳамда касб учун аҳамиятли (муҳим) бўлган шахсий сифатларни талаб этади [2]. Мутахассиснинг бундай модели бўлажак мутахассиснинг шахсий хусусиятларининг мажмуини ҳисобга олиши керак. Бунда шахс моделини тузиш жараёни мутахассис фаолиятининг ижтимоий самарасини, бўлажак касбий фаолият характеристикаларини аниқлашни, шахсий потенциалини аниқлашни ва унинг шахсий хусусиятларининг ўзаро боғлиқлигини таҳлил қилишни асослаш босқичларидан ўтади.

Агар моделлашнинг асосий предмети бўлиб мутахассиснинг шахсий сифатлари хизмат қилса, у ҳолда бундай модел қўйилган мақсадлар диагностикалигининг жуда паст даражасига эга бўлади [5]. Шу сабабли,

мутахассислар шахсий сифатларининг моделлари, одатда, деклоратив бўлиб, улар таълимий фаолият бориши ва натижаларига катта таъсир ўтказди.

Мутахассис моделига қуйидаги талаблар қўйилади:

- ёш, ишни энди бошлаётган ва тажрибали, муваффақиятли мутахассис учун мутахассис моделлари бир хил бўлмайди, чунки касбийлашиб борган сари ва унинг ҳар хил босқичларида мутахассис учун иш сифатларининг нисбати ҳар хил бўлади. Баъзи муаллифлар етук мутахассис ва шахс фаолиятининг моделини тузиш маъқул деб ҳисоблашади, бошқалари эса профессиограммада ўртача ходимга эмас, балки идеал ходимга мўлжалланган юқори талабларни белгилаш нотўғри деб ҳисоблашади;

- мутахассис модели фаолиятнинг самаралилигига таъсир этувчи, унинг назорат қилинишини таъминловчи, осон диагностика қилинадиган, коррекция киритиш имконини берувчи компонентларни ўзига қамраши керак;

- мутахассислиги бир хил, лекин ихтисосликлари ҳар хил бўлган мутахассисларнинг моделлари бир-биридан сезиларли даражада фарқланиши мумкин;

- мутахассисни тайёрлаш модели мутахассис моделдан келиб чиқади ва ўзига ўқиш ва билиш фаолиятларини, ўқув режаларини, дастурларни, ишлаб чиқариш билан алоқаларнинг шакллари, мутахассисларнинг малака талабларини қамрайди.

Мутахассислар фикрига кўра мутахассисларни тайёрлаш сифатига қуйидагилар энг муҳим талаблар ҳисобланади:

- замонавий мутахассис ўзлаштирган билимларини инновацион технологияларга трансформация қилишни уддалай олиши;

- билимларнинг глобал манбаларига қандай кира олишни билиши, замонавий информацион технологияларни эгаллаган бўлиши;

- умр давомида ўқиш билим олишга мотивация бўлиши, билимларни мустақил эгаллаши ва малакасини ошириши кўникмаларига эга бўлиши, яъни мустақил ўқий олиши;

- методологияни ва аналитик кўникмаларни эгаллаган бўлиши;

- илмий тадқиқотларни ўтказиш методларини қўллашни билиши ва уддалай олиши;

- коммуникатив қобилиятларга эга бўлиши, командада ишлаш қобилиятига эга бўлиши, ўзгаришларга мослашиши, ижтимоий ҳамжиҳатликка эришишга кўмаклашиши;

- ҳозирги жамият шароитида яшаш учун зарур бўлган қадриятларга эга бўлиши, унинг масъул фуқароси бўлиши керак[128].

Мутахассислар моделларини тузишнинг умумий методологик принципи – “абстрактлидан муайянликка” ўтишдир.

Бунда касбий фаолиятнинг алоҳида тарафларини ажратган ҳолда бошқа тарафлардан ва муайян фаолиятдан абстракциялашиб, унинг шаклланиши ва функцияланиши қонуниятларини аниқлаш ва ўрнатиш мумкин. Касбий фаолиятнинг алоҳида тарафларини ўрганиш асосида фаолият бир бутун

моделининг алоҳида компонентлари орасидаги боғланишлар аниқланади. Назарий билимларни ўрганиш ва фаолиятнинг ҳар хил турларини таҳлил қилиш қуйидаги асосий функционал блокларни ажратиш имконини беради: фаолият мотивлари; фаолият мақсадлари; фаолият дастурлари; фаолиятнинг инфор­мацион асоси; қарорларни қабул қилиш; мутахассиснинг фаолият­ий муҳим сифатларининг нимтизими.

Шундай қилиб, мутахассиснинг умумлаштирилган модели қуйидагиларни ўзига қамраши керак:

- мутахассис фаолиятининг мақсадлари;
- у тайёрланган бўлиши керак бўлган функциялар;
- касбий муҳим сифатида шакллантирилиши керак бўлган индивидуал сифатлар (хусусиятлар);
- бу фаолият кечадиган норматив шароитлар;
- фаолият билан боғлиқ бўлган қарорларни қабул қилиш кўникмалари;
- фаолият муваффақиятлилигини таъминловчи информация билан ишлаш кўникмалари;
- фаолиятнинг шахсий маъноси ҳақидаги тасаввур.

Маълумки, муайян мутахассислик бўйича мутахассис модели ўзига хос мақсадлари, функциялари, компетенциялари, сифатлари, билимлари, ҳал қилувчи қоидалари ва мақсадга эришиш мезонлари, инфор­мацион таъминоти билан фарқ қилади. Бу фарқланишлар мутахассиснинг ижтимоий-психологик, психофизик, касбий характеристикалар тўпламида ҳамда алоҳида параметрлар бўйича мезонли қийматларда, масалан, назарий ва амалий тайёргарликка қўйиладиган ҳар хил талабларда кузатилади [6].

Мутахассис модели талабанинг мустақил ишини ташкил этиш учун зарур шарт бўлиб, у ўзининг бўлажак касбий фаолиятида унга нималар зарур бўлишини англаши учун хизмат қилади. Модел ОЎЮга қабул қилиш босқичида талаблар бўлишини назарда тутди, бу талаблар ўрта мактаб, академик лицей, ўртамахсус касб-хунар коллежи битирувчисининг моделига мувофиқ бўлиши керак, чунки уларни битириш битирувчиларга олий таълим олиш ҳуқуқини беради [2].

Мутахассис модели деганда фан ва техника узлуксиз ривожланиб бораётган шароитда, у мутахассиснинг замонавий ишлаб чиқаришнинг даражасига мослигини тавсифлайдиган белгилар тизими тушунилади [7].

Юқорида баён қилинганлардан келиб чиқиб, қуйидаги таърифни шакллантириш мумкин: муайян профил мутахассисининг модели – бу идеал бўлиб, унга мутахассисни тайёрлаш жараёнида интилиш зарур, бу фаолият функциялар турларининг баёни бўлиб, уларни бажаришга мутахассис тайёрланган бўлиши зарур. Модел таълимнинг мазмунини ва ўқув жараёнида уни реализация қилиш шакллари­ни танлаш учун тизимни ҳосил қилувчи омил бўлиб хизмат қилади.

Ўтказилган татқиқотларнинг ва нашр этилган илмий мақолаларнинг таҳлили шуни кўрсатадики, мутахассис моделини тузиш учун асос бўлиб мутахассис касбий фаолиятининг муайян жабҳасидаги мутахассис меҳнатининг натижалари хизмат қилади. Мутахассиснинг фаолияти ва касбий маданияти шу асосда лойихаланади.

Бундай модел бўйича мутахассисни тайёрлаш унинг ишлаб чиқаришга мослашиш мuddатини қисқартиради ва унинг янада муваффақиятлироқ функцияланишини таъминлайди.

Малакавий талаблар мутахассис моделларининг бир тури бўлиб, унда ҳар хил лавозимлардаги ва ҳар хил иш жойларидаги касбий фаолият турлари, мажбуриятлар ва вазифалар, иш сифатлари, билимлар ва кўникмалар акс эттирилган. Бундай моделлар кадрларни танлаш ва иш жойларига қўйиш учун, аттестация учун, мутахассисларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш дастурлари учун зарур.

Компонентларни танлаб олиш ва таҳлил қилиш мутахассис моделини тузишнинг муҳим босқичи бўлиб, у унинг фаолиятини мазмунини имкон даражасида адекват акс этиради.

Мутахассис моделига қуйидаги компонентларни киритишни таклиф этамиз:

- *профессиограммани*–мутахассиснинг фаолияти ва шахсига бўлган психологик меъёрлар ва талаблар сифатида;

- *касбий-лавозимий талабларни*–мутахассис фаолияти аниқ мазмунининг баёни, муайян лавозимда ишлаб касбий масалаларни ечишда ишни қандай бажариши лозимлигини белгилайди (касбий-лавозимий талаблар касбий маҳоратларнинг минимал рўйхатини қамрайди, касбий фаолиятнинг лозим бўлган касбий даражасини таъминлаш учун мутахассис уларни эганлаган бўлиши керак);

- *малакавий профилни*–касбий фаолиятнинг зарур бўлган турларининг бирикмаси ва улар малакаларининг даражасини, тўлов учун малака разрядларини.

Бўлажак мутахассисларнинг касбий фаолияти учун энг муҳим ва ўзига хос хусусиятлари сифатида касбий-лавозимий талаблар ва малакавий профил техникавий профилдаги мутахассиснинг моделига киритилган.

Э.Ф. Зеер тавсиясига қўра, у мутахассис моделини лойиҳалашнинг мақсадида шахснинг касбий ва ижтимоий, коммуникатив, ижтимоий-информацион, когнитив ва махсус компетенцияларни ривожланишининг таъминланишида кўради, муайян профил мутахассисининг моделига касбга бўлган қизиқишни акс эттирувчи, мутахассис шахсининг касбий муҳим сифатларини ҳисобга олувчи компонентлар киритилиши керак.

Муҳандис меҳнатининг функционал структураси ҳақида гапирганда шуни қайд этиш лозимки, техника профлидаги муҳандиснинг фаолияти кўпфункционалдир.

Бу йўналишдаги мутахассислар менежер, конструктор, раҳбар, технолог каби лавозимларда ишлашлари мумкин. Бу ҳолда мутахассисни тайёрлаш моделига ўзига хос мазмуний компонентлар киритилиши лозим.

Корхоналар ходимларининг ҳар бир категорияси учун касбий фаолиятнинг умумий (инвариантли) ва ўзига хос (махсус) турларини ажратиш мумкин. Мутахассислар касбий фаолиятининг умумий турларига ташкилий, ривожланувчи, ҳуқуқий ва мобилизацион фаолиятлар киради. Фаолиятнинг ўзига хос махсус

турларига бошқарувчилик, конструкторлик, тадқиқотий ва технологик фаолиятлар киради.

Мутахассиснинг (бакалавр) малакасини ошириш моделининг муҳим қадамларидан бири унинг таркибий қисмини танлаш ва таҳлил қилишдир, бу унинг фаолияти мазмунини, доимий ташқи муҳитдаги ҳаракат хусусиятларини акс эттиради.

Мутахассиснинг компетентли модели–мураккаб тизим бўлиб, у ўз ичига фаолият соҳасини акс эттирувчи технологиялар, субъектнинг профессионал ва психологик хусусиятлари бошқара олинadиган таъсир этувчи элементлар тўпламини олган.

Ушбу аналитик маълумотлардан мутахассиснинг компетентли модели элементларини шакллантириш учун фойдаланилади:

- объектни танлаш ва мутахассиснинг профессионал фаолиятининг шароитларини аниқлаш;
- профессионал фаолиятнинг функция ва таркибини аниқлаш;
- мутахассиснинг устувор профессионал аҳамият касб этадиган фазилатларини ажратиш;
- касбга бўлган қизиқишни, унинг ижтимоий аҳамиятини, мотивацияни яратиш.

Шундай қилиб, мутахассиснинг (субъектнинг) умумлаштирилган компетентлик модели педагогик жараённинг субъект хусусияти ва предмет жабҳасини акс эттирувчи мураккаб тизим–тўрт асосий элементлардан ташкил топган композиция сифатида келтирилиши мумкин (1-расм).

1-расм. Мутахассиснинг умумлаштирилган компетентлик модели

Мутахассис моделининг элементлари субъектнинг маълум бир профессионал фаолиятда хизмат вазифаларини бажара олиш қобилиятини акс эттириши керак. Бироқ, тор профессионал соҳа учун яратилган модел, мутахассиснинг функционал мослашуви ва ҳаракатчанлигини мураккаблаштиради. Шунинг илоҳиятига олиш керакки, торпрофессионал модел асосида тайёрланган мутахассислар рақобатбардош бўла олмаслиги мумкин, уларнинг мослашуви кўшимча вақтни талаб этиб, ишлаб чиқиш-технологик комплексини ривожига тўсиқ бўлиши мумкин. Компетентлик моделини фан, техника, янги ишлаб чиқариш ва техникани яратиш воситалари тараққиётининг прогнозлари натижаларини илоҳиятига олган ҳолда қуриш керак.

Ушбу ёндашув моделининг, мутахассисларнинг профессионал фаолиятини асосий функция ва таркибини акс эттирувчи элементларининг шаклланишини илмий асосини таъминлаб беради. Бунда ишлаб чиқилган компетентлик модели доирасида техник профилдаги мутахассиснинг базавий компетенцияларини шакллантириш жараёнини бошқариш энг муҳими ҳисобланади.

Баён этилган ёндашув мутахассислар касбий фаолиятининг асосий функциялари ва мазмунини акс эттирувчи модел ва унинг элементлари илмий асосланиши шакллантиришини таъминлайди. Бунда техника соҳасидаги мутахассиснинг базавий компетенцияларини аниқланган чегара доирасида шакллантириш жараёнини бошқариш муҳим ҳисобланади.

References:

1. Zeer E.F. Klyuchevie kvalifikatsii i kompetensii v lichnostno- orientirovannom professionalnom obrazovanii. J.:Obrazovanie i nauka, 2004. №3. S.90-102.
2. Melnichuk O. Model spetsialista. J.: K voprosu o gumanizatsii obrazovaniya, 2000. №5. S.19-25.
3. Savelev A.YA. Model formirovaniya spetsialista s visshim obrazovaniem na sovremennom etape.–M.:NIIVO, 2005. Vip. 3.-72 s.
4. Frolov YU.V. Kompetentnostnaya model kak osnova otsenki kachestva podgotovki spetsialistov. J.: Visshee obrazovanie segodnya, 2004. №8. S.34-41.
5. Daminov O.O. Sotsialnaya kompetensiya pedagoga. Mejdunarodnaya nauchno-prakticheskaya konferensiya na temu: «Voprosi sovershenstvovaniya professionalno-texnicheskogo obrazovaniya v sentralno-aziatskix respublikax». g.Turkestan. 30 sentyabrya-1 oktyabrya 2011 g. S.245-247.
6. Daminov O.O., Hakimova S.X. Formirovanie klyuchevix kompetensiy budущix spetsialistov. J.: “Dostijeniya nauki i obrazovaniya” №6 (47). 2019. S.24-25.
7. Daminov O.O., Ziyodullaev Z.K. Sovershenstvovanie professionalnoy kompetentnosti pedagoga professionalnogo obucheniya. J.: Dostijeniya nauki i obrazovaniya. № 8 (49). CHast 1, 2019. S.31-32.

МУНДАРИЖА

ФИЗИКА-МАТЕМАТИКА ФАНЛАРИ

01.00.00

ФИЗИКО-МАТЕМАТИЧЕСКИЕ НАУКИ

PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES

- 1 Visual c# da razryadli operatsiyalar.
Temirov O.M..... 3
- 2 Java dasturlash tilida abstrakt sinflar
Holmirzayev H.E..... 6
- 3 Ўнг томони номаълум ва коэффициенти узулишга эга бўлган биринчи тартибли
чизиқли оддий дифференциал тенглама учун масалалар
Тиллабаева Г.И..... 10
- 4 Matematika darslarida muammoli ta'lim
Alixanov O.O..... 15
- 5 О некоторых задачах теории одномерной бифуркации
Тухтасинов М,Кушақов Х.Ш 20

КИМЁ ФАНЛАРИ

02.00.00

ХИМИЧЕСКИЕ НАУКИ

CHEMICAL SCIENCES

- 6 Карбоксиметилцеллюлоза: олиниши, айрим физик – кимёвий хоссалари,
ишлатилиши (обзор)
Сайпиев Т.С..... 27
- 7 N-vinilpirrolidon asosida suvda eruvchan sopolimerlar sintez qilish va ular
makromolekulalarining kompozitsion tuzilishini o'rganish
Toshmatov Y.R., Dexqonov R.S.,Boydedayev. A.A..... 39

БИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ

03.00.00

БИОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

BIOLOGICAL SCIENCES

- 8 Far1 Related Sequence (FRS) генлар оилас ининг вакили frs10 гени g.hirsutum
туридаги функсиясини рнки технологияси ёрдамида ўрганиш.
Усманов Д.Э, Буриев З.Т, Абдукаримов Ш.С, Собиров Б.М, Мухторов А. Т..... 46
- 9 Кўхитанг тизмаси флораси таркибидаги ziziphora l. туркуми турларининг
биоэкологияси
Ибрагимов А.Ж,Батошов А.Р,Каримов Б.А,Мирзаев С.И 50

ТЕХНИКА ФАНЛАРИ

05.00.00

ТЕХНИЧЕСКИЕ НАУКИ

TECHNICAL SCIENCES

- 10 Интернет самарали коммуникация канали сифатида
Бекназаров К.Т..... 54

ТАРИХ ФАНЛАРИ

07.00.00

ИСТОРИЧЕСКИЕ НАУКИ

HISTORICAL SCIENCES

11	XX asrning 60-80-yillarida namangan viloyati xalq ta'limi tizimi: muammolar va yutuqlar Mamasaidov L. P.....	60
	ФАЛСАФА ФАНЛАРИ	
	09.00.00 ФИЛОСОФКИЕ НАУКИ	
	PHILOSOPHICAL SCIENCES	
12	Tarixiy taraqqiyotda ayollarning o'rnini Mamatov O.V.....	64
13	Миллий байрамларда санъат турларининг ифодаси Шадиметова Г.М.....	67
14	Замонавий санъатларда янги эстетик мезонларнинг вужудга келиши Кадирова Д.С.....	72
15	Мақом куйларининг фалсафий-эстетик моҳияти Нуруллаева З.С.....	78
16	Ахборот медиамаданияти трансформацияси ва глобаллашуви Кодиров Н.М.....	83
17	Ренессанс даври мутафаккирлари оилавий муносабатларда поклик ва гўзаллик ҳақида Хандамова М.....	93
18	Полифункционаллик халқ қабулхоналарининг ўзига хос хусусияти сифатида Айтбоев М.Ю.....	99
19	Оиланинг жамиятдаги роли ва ижтимоий функциялари Абдуллаева Н.....	103
20	Инновация фалсафасининг ижтимоий функционал хусусиятлари Ходжаев С.Б.....	108
21	Боҳарзий ва унинг вақф ерлари Норова М.Ф.....	113
22	Туркистон “Янги усул” мактабларида таълим жараёнининг ташкил этилиши ва ундаги гендер муаммолари Намазова Ю.М.....	121
23	Аҳмад Заки Валидийнинг тарих фалсафаси Хужаев М.И.....	126
	ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ	
	10.00.00 ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ	
	PHILOLOGICAL SCIENCES	
24	The Role of stylistics in linguistics and literature Umrzaqov I. I.....	133
	Девону Луғотит Турк” асарида қўлланган шахс номлари гуруҳига оид	
25	лексемаларнинг семантик хусусиятлари Розикова Г.З.....	136
26	О'zbek tiliga o'zlashgan arabcha leksemalar va ularning badiiy asarlarda qo'llanilishi Rahmatullayev.Y.....	142
27	Замонавий таълим тизимида касбий компетентликни модуллаштиришмоҳияти	

Абдиева С.М.....	146
28 Qo'shma gaplarda shakl va mazmun Ahmedova N.Sh.....	151
29 Краткий обзор по историю изучения терминов родства в узбекских и английских языках Каримова В.....	156
30 O'zbek adabiy tili uslublarining shakllanishi Vabaxanova D.A.....	163
31 Йўл мотиви ҳақида Қўчқаров О.....	169
32 Жаҳон тилшунослигида диний функционал услубнинг ўрганилиши Юсупова Ш.Т.....	173
33 Жек лондоннинг исёнчи асаридаги воқеаликни тасвирлаш хусусиятлари Najmiddinov J, Bahodirov A.....	179
34 Johann Wolfgang Gytoring "Yosh Verterning iztiroblari" romanida poetonimlar talqini Vozorova R.Sh.....	182
35 "Алпомиш" библионими ва бош тимсол исми, лақаби хусусида Улуқов Н, Юнусова Б.....	186
36 Наманган қипчоқ шевалари ва этнослараро жараёнлар Дарвишов И.Ў.....	190
37 Grammatik ko'rsatkichlarning o'zlashtirilishida aniqlik darajasi (O'zbek tilini o'rganayotgan koreyslar misolida) Saidaxmedova O.I.....	197
38 Перевод понятий означающие национальных конвенций, традиций и обряд Самандаров . Ш.С.....	202
39 Принцип вежливости в речевом общении. Саидова М.Ш, Холматова Г.И.....	205
40 Адабиёт ва прагматика Раҳимов У.Э, Махаммаджлонов Н.Д.....	209
41 Хикматли сўзлар таржимасида қофияни сақлаш Абдуллажанов А, Мамадалиев Э.....	214

ГЕОГРАФИЯ ФАНЛАРИ
11.00.00 ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ НАУКИ
GEOGRAPHICAL SCIENCES

42 Фарғона водийси дарёлари оқимининг иқлим илишига реакцияси Солиев И.Р., Ғулумжонов Д.....	219
---	-----

13.00.00 ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ
ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ
PEDAGOGICAL SCIENCES

43 Готовность будищих педогогов как основной фактор успешности инклюзивного образования Сатторов М, А.....	225
---	-----

44	Педагогик стратегия - олий таълим муассасаси битирувчисининг рақобатбардошлигини шакллантиришнинг концептуал асоси Эргашев Б.Б.....	229
45	Таълимда ахборот коммуникацион технологияларидан фойдаланиш афзалликлари Ниязова Н.А.....	234
46	Олий таълим муассасалари ўқув-тарбия жараёнида фанларичра ва фанлараро интеграциясини таъминлашнинг педагогик-психологик масалалари Жуманов А.А.....	237
47	Мактабгача таълим ташкилотларини инновацион ривожлантириш муаммолари Абдуназарова Н.Ф, Хамдамова М.Т, Парманов Ж.А.....	242
48	Физика ўқитувчиларининг таълимга инновацион ёндашуви Бекназаров З.Ф.....	245
49	Тухника йўналишиндаги мутахассис компетентлигининг модели Даминов О.О.....	250
50	Олий таълим муассасаларида замонавий инновацион технологияларини қўллашнинг ўзига хослиги ва хусусиятлари Исмаилова З.К, Химматалиев Д.О.....	257
51	To actual directions of development of export of fruit and vegetable products in Uzbekistan Avulchaeva F.....	261
52	The significance of cultural awareness in second language learners' classroom Umirzakova D.A.....	264
53	Boshlang'ich sinf o'quvchilarini kommunikativ kompetensiyasini shakllantirish yo'llari Jo'rayeva T.U, Shamirova Y.K	268
54	Role of peer observation in foreign language teaching Jalolov Sherali, Botirova Z.X.....	274
55	Ingliz tilni o'rgatishda mnemonik usullardan foydalanish Yunusova Y.B.....	278
56	Талаба ёшлар соғлом турмуш тарзини шакллантириш масаласига қадрият сифатида қарашни тарбиялаш муаммолари Назаров А.Т.....	281
57	“Олий таълим муассасалари ўқув–жисмоний машғулотлар жараёнини ташкиллаштиришда blended learning концепциясидан фойдаланиш орқали таълим сифатини ошириш” Махкамов А.Ю.....	284
58	Ўқувчиларнинг геометриядан ўқув фаолиятини фузионизм ғояси асосида такомиллаштириш йўллари Ғойибназарова Г.Н, Джураева Ш.К.....	288
59	Мактабгача таълим муассасаларини сифат жиҳатдан такомиллаштириш Ибрагимова Г.Н.....	293
60	8-синф физика курсининг “электр заряд. электр майдон” бобини ўқитиш Зоҳидов И.О, Каримова Р.К, Умаров А.О.....	298

61	Таркибида сирт фаол модда тутган учкарбамид хлорат натрий дефолиантини олиш жараёнини ўрганиш Умиров Ф.Э, Худойбердиев Ф.И, Номозова Г.Р, Закиров Б.С.....	303
62	Ижтимоий-эмоционал кўникмалар шаклланишининг педагогик-психологик омиллари Раҳимова М.А.....	311
63	Ҳамкорлик педагогикасининг узлуксиз таълим тизимидаги инсонпарварлашув хусусиятлари Ўринова Ф.Ў, Усмонова Ш.Ё.....	317
64	Чақириққача ҳарбий таълим бўйича мутахассисларни шакллантиришнинг долзарб масалалари Хасанов А.Т, Юсупов Т.Т.....	323
65	Мобиллик-олий педагогик таълимни модернизация қилиш сифатида Эшназарова М.Ю.....	327
66	Бўлажак меҳнат таълими ўқитувчиларида касбий муҳим сифатларни шакллантириш педагогик жиҳатлари Қодиров М.М.....	332
67	Бошланғич таълимда прагматик ёндашув асосида матн ўқишнинг ўзига хос хусусиятлари Йўлдашева Д, Буважонова М.....	338
68	Бошланғич таълимда интеграциялашган ўқитишнинг аҳамияти Рустамова Д.....	341
69	Кичик мактаб ёшидаги ўқувчиларни нутқ маданиятини шакллантиришда китоб ва унинг аҳамияти Ўринова Ф, Сидикова З.....	344
70	Технология использование метода кейс-стади при изучении компьютерной графики. Отабаева Ф.Т.....	348
71	Pedagogik tajribalarni to'plash va ommalashtirish tizimi Mo'minova G, Insarova G,.....	355
72	Талабаларнинг мустақил таълим фаолиятини ривожлантириш- ўқув жараёнининг асоси Мўминов З.О.....	359
73	Innovatsiya ta'limning muhim elementidir. Madaminov F.Sh.....	367
74	Intellectual kompyuter o'yinlari yordamida individual matematik ta'limni yo'lga qo'yish Najmiddinova . N.Y.....	373
75	Футболчиларни эмоционал ҳолатларини аниқлашнинг методик хусусиятлари Сатиев Ш.К	378
76	Бўлажак ўқитувчиларнинг мустақил фикрлаш маданиятини ривожлантириш моделини такомиллаштириш. Қамбаров М.М	384

77	Содержание и структура учебников по методике обучения языкам Габдулхаков, Фарид Ахунович.....	391
	ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ PSYCHOLOGICAL SCIENCES	
	19.00.00	
78	Оилада болаларнинг ижтимоий- ахлоқий сифатларини шакллантириш омиллари Ортиқова З.Н.....	395
	СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ СОЦИОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ SOCIOLOGICAL SCIENCES	
	22.00.00	
79	Маънавий тарбия ва тарихий онг Махкамов Қ.О.....	398